

Вплив лібералізації торгівлі на політичну та економічну конкуренцію. Сценарії для ЄС

<http://eu-strat.eu/>

Питання

- Який вплив здійснила лібералізація торгівлі з ЄС та Україною упродовж 2008-2014 років на умови доступу до економічних та політичних ресурсів в Україні?
- Чи лібералізація торгівлі призвела до консолідації позицій шукачів ренти (які обмежують доступ до економічних та політичних ресурсів), в умовах коли ЄС не повністю враховує політико-економічні аспекти країн з якими він лібералізує торгівлю?

Гіпотези

- *Лібералізація торгівлі*
- *збільшує кількість учасників на ринку, які виграють від можливостей експортувати (більше), відповідно збільшується рівень конкуренції на ринку, АБО*
- *надає переваги домінуючим (на ринку) учасникам, відповідно цементуючи статус кво «обмеженого доступу»*

Оцінка

- Вимірювання того які сектори виграли (збільшення експорту) від лібералізації торгівлі – 2008 року (СОТ) та 2014 року (ЗВТ), і зокрема зміна структури власності
- Зауваження: важко точно дослідити зв'язок між збільшення експорту до ЄС саме через кращі умови торгівлі, а не, наприклад, через втрату російського ринку. Водночас, очевидно, реорієнтація торгівлі певною мірою залежить від умов доступу до ринку ЄС

Сектори з найбільшим експортом в ЄС, частка в експорті (%) та обсяг експорту (млрд €)

До СОТ 2007	Після СОТ (та кризи) 2011	До ЗВТ 2013	Після ЗВТ 2017
<u>Металургія</u> (33.4 %, 4.2)	<u>Металургія</u> (31.3 %, 4.7)	<u>Агро+харчова</u> (27.3 %, 3.8)	<u>Агро+харчова</u> (32.3 %, 5.4)
<u>Мінеральні продукти</u> (19,3 %, 2.4)	<u>Мінеральні продукти</u> (24.0 %, 3.6)	<u>Металургія</u> (25.4 %, 3.5)	<u>Металургія</u> (21.0 %, 3.5)
<u>Агро+харчова</u> (9.6 %, 1.2),	<u>Агро+харчова</u> (17.0 %, 2.6)	<u>Мінеральні продукти</u> (19.1 %, 2.7)	<u>Мінеральні продукти</u> (15.2 %, 2.5)
<u>Машинобудування</u> (7.6 %, 0.95)	<u>Машинобудування</u> (8.3 %, 1.3)	<u>Машинобудування</u> (8.7 %, 1.2)	<u>Машинобудування</u> (11.3 %, 1.9)

Результати

Вплив на торговельний баланс позитивний, що допомогло Україні частково компенсувати втрату російського ринку

Водночас, ненавмисний ефект, що також політично пов'язані компанії виграли найбільше

Сільське господарство та харчова промисловість мабуть виграли найбільше від лібералізації торгівлі з ЄС; цей сектор теж лишається відносно диверсифікованими щодо структури власності відносно інших секторів

Результати (2)

- Завдяки торгівельним угодам стало важче запроваджувати дискримінаційні заходи проти іноземних компаній (експортні мита тощо), що сприяло появі нових учасників на ринку, зокрема представників малого та середнього бізнесу
- Дії ЄС щодо недопущення зловживання державною допомогою чи доступ до державної власністю та сприяння МСБ могли бути ефективнішими

Сценарії для ЄС

1. Позитивний

Заохочення виконання угоди про асоціацію, перегляд порядку денного виконання угоди – акцент на короткострокових вигодах

Сприяння реформам, покликаним на зменшення залежності від Росії, антикорупційний порядок денний, спроможність інститутів (судова влада, наглядові органи). Співпраця з неурядовими партнерами

2) Песимістичний

Гальмування виконання угоди - вартість виконання угоди перевищує очікувані вигоди, ефективність врядування падає – обмеження підтримки реформи державної служби, зменшення політичної та економічної конкуренції